תורה אור • פרשת וישב • מאמר 1

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayeishev/1

1 **וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. להבין ענין זה גם כפל לשון בארץ מגורי אביו בארץ כנען.**

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען". [עלינו] להבין עניין זה, וכן את הכפילות בלשון: "בארץ מגורי אביו" [ו]"בארץ כנען".

הנה כתיב אתהלך לפני ה' בארצות החיים. שיש שני ארצות שהם ב' בחינת כלים להשראת חיים עליונים

כעת, כתוב: "אתהלך לפני ה' בארצות החיים": [כלומר,] יש שתי ארצות, שהן שתי בחינות של כלים להשראת חיים עליונים.

(וכמו חיים לשון רבים כך ארצות לשון רבים). וביאור הענין צריך להבין למה נק' א"י [ארץ ישראל] **בכל התורה ארץ כנען.**

(וכשם ש"חיים" היא מילה בלשון רבים, כך גם "ארצות" היא מילה בלשון רבים.) וכדי לבאר את העניין, עלינו להבין מדוע בכל התורה נקראת ארץ ישראל "ארץ כנען".

והרי חם הוא אבי כנען ומה הוא היחוס שבח א"י [ארץ ישראל] **בזה (גם להבין מ"ש כנען בידו מאזני מרמה) גם מה שכתוב ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא.**

והרי חם הוא אביו של כנען; איזה שבח יש לארץ ישראל בייחוס הזה? (גם [עלינו] להבין את הכתוב: "כנען בידו מאזני מרמה".) וכן את הכתוב: "ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא".

הנה נודע שכל התורה כולה נדרשת בזה לעומת זה כי כמו שיש לבן ועשו בקליפה

כעת, ידוע שכל התורה כולה נדרשת [בבחינת] "זה לעומת זה": כשם שיש לבן ועשו בקליפה,

וכן שר הטבחים ושר המשקים וכו'. כך יש כל בחי' אלו בקדושה כי זה לעומת זה עשה אלקים.

וכך גם שר הטבחים ושר המשקים וכו'; כך קיימות כל הבחינות הללו בקדושה, שכן "זה לעומת זה עשה אלקים".

2 **והנה שלשה בני נח הם למעלה בקדושה ג' בחי' גווני קשת חיור סומק ירוק.**

והנה, שלושת בני נח הם למעלה בקדושה שלוש בחינות: צבעי הקשת — לבן, אדום וירוק.

אלא שבהשתלשלות העולמות בבחינת נפילה ממדרגה אחר מדרגה נעשה חם גשמי אבי כנען. ולהבין ענין כנען בקדושה הנה כנען פירושו סוחר כמ"ש כנעניה נכבדי ארץ.

אבל בהשתלשלות העולמות, בנפילה ממדרגה למדרגה, נעשה חם הגשמי, אבי כנען. וכדי להבין את עניינו של כנען בקדושה: "כנען" פירושו סוחר, כמו שנאמר: "כנעניה נכבדי ארץ".

3 וכתיב כנען בידו מאזני מרמה. היינו עד"מ כמו הסוחר שיפזר ממון כסף וזהב ומוציאם מרשותו כדי להרויח ולהשתכר וכל עיקר כוונתו להיות מפזר ונוסף עוד.

ונאמר: "כנען בידו מאזני מרמה". כלומר, על דרך משל, כמו סוחר שמפזר ממון, כסף וזהב ומוציא אותם מרשותו כדי להרוויח ולהשתכר; וכל כוונתו היא להיות "מפזר ונוסף עוד".

כך הנה מקור נשמת ישראל שהוא בחי' כנ"י [כנסת ישראל] נמשלה בגלות לסוחר זה כדכתיב בא אחיך במרמה ויקח ברכתך. כי הנה כתיב עת אשר שלט האדם באדם לרע לו.

כך מקור נשמות ישראל, שהוא בחינת כנסת ישראל, נמשלה בגלות לסוחר הזה, כמו שנאמר: "בא אחיך במרמה ויקח ברכתך". שהרי נאמר: "עת אשר שלט האדם באדם לרע לו".

שע"י התלבשות השכינה בבחי' גלות בתוכם להשפיע להם ע"י זה מתבררים כל ניצוצות הקדושה כמו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא להוסיף עליהם כו' להיות בלע המות וכו'.

שכן על ידי התלבשות השכינה בבחינת גלות בתוכם, כדי להשפיע להם, מתבררים באמצעות כך כל ניצוצות הקדושה; וכמאמר רז"ל: "לא גלו ישראל אלא להוסיף [גרים] עליהם" וכו', כדי שיתקיים "בלע המות" וכו'.

4 ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ ונגלה כבוד ה' כי עין בעין יראו וגו'. וכמו שהוא בכללות העולם כך הוא בפרטות בכל נפש מישראל בעבודת ה'

"ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ"; "ונגלה כבוד ה' כי עין בעין יראו וגו'". וכשם שכך הוא בעולם כולו, כך הוא גם בפרט, בכל נפש מישראל בעבודת ה'.

כי הנה הנשמה טרם ירידתה לעולם הזה להתלבש בגוף ונפש החיונית הבהמית היתה קשורה ומיוחדת במקורה ושרשה במאצילה ברשפי אש האהבה בטבע כשלהבת העולה מאליה כו'

שהרי קודם ירידתה לעולם הזה, כדי להתלבש בגוף ובנפש החיונית־הבהמית, הייתה הנשמה קשורה ומיוחדת במקורה ובשורשה, במאציל שלה, באהבה עזה כלהבת אש טבעית, כשלהבת העולה מאליה וכו'.

והיה לה בחי' אהבה ויראה טבעי' [טבעיים] בגילוי רב שהוא בחי' כסף וזהב. כסף מלשון נכסף נכספת דהיינו בחי' אהבה.

והייתה לה בחינה של אהבה ויראה טבעיות, בהתגלות רבה, שהיא בחינת "כסף וזהב". "כסף" מלשון "נכסף נכספת", כלומר, בחינת אהבה.

5 **וזהב מצפון יאתה שהוא בחי' שמאל שהוא בחי' יראה ואח"כ כשירדה הנשמה לעולם הזה להתלבש בגוף הגשמי**

"וזהב מצפון יאתה" הוא בחינת שמאל, שהיא בחינת יראה. לאחר מכן, כשהנשמה ירדה לעולם הזה כדי להתלבש בגוף הגשמי,

הנה גם בחי' אהבה ויראה שהיה לה הם מסותרות ומכוסות בלב הגשמי ואינה יכולה לראות באהבה ויראה בהתגלות כל כך כבתחלה, ונמצא שנגרעו האהבה ויראה מערכם.

גם האהבה והיראה שהיו בה נסתרות ומכוסות בלב הגשמי, והיא אינה יכולה לחוש אהבה ויראה בגלוי באותה מידה כמו קודם; נמצא שהאהבה והיראה פחתו מערכן.

6 **ואי"כ למה זה ירדה הנשמה לעוה"ז מאחר שהיא ירידה גדולה וגרעון גדול מבתחילה. אך הנה כתיב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.**

אם כן, מדוע ירדה הנשמה לעולם הזה, והרי זו ירידה גדולה והפסד גדול לעומת מצבה קודם לכן? אך כתוב: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף".

אלפי לשון לימוד כלומר שיש לי יתרון ומעלה בתורת פיך בעוה"ז יותר מבחי' זהב וכסף שהיתה הנשמה למודה בהם בתחלה.

אלפי (**alfei**) הוא לשון לימוד. כלומר, יש לי יתרון ומעלה ב"תורת פיך" בעולם הזה, יותר מבחינת "זהב וכסף" שהנשמה הייתה למודה (**lemudah** [מורגלת]) בהם בתחילה.

7 **והענין כמו שאמרו רז"ל** [רבותינו זכרונם לברכה] **יפה שעה אחת בתשובה וכו' כי ע"י תשובה עילאה מעומקא דלבא תהיה דביקת הנפש באלקים חיים יותר נפלאה ברעותא דלבא**

והעניין הוא כפי שאמרו חז"ל: "יפה שעה אחת בתשובה וכו'". שכן באמצעות התשובה העילאה, הבאה מעומק הלב, תהיה דבקות הנפש בה' החי נפלאה עוד יותר, ברעותא דלבא (רצון הלב),

כמ"ש לקמן, ונמצא שאע"פ [שאף על פי] **שיש לה גרעון באהבה ויראה טבעי'** [טבעיים] **שבחיצונית הלב הגלוים מ"מ יהיה לה יתרון בבחי' רעותא דלבא בנקודת פנימית הלב כיתרון האור הבא מן החשך דוקא.**

כפי שיוסבר בהמשך. נמצא שאף שיש לנפש הפסד באהבה וביראה הטבעיות, הגלויות בחיצוניות הלב, מכל מקום יהיה לה יתרון בבחינת רעותא דלבא, בנקודת פנימיות הלב, כמו "יתרון האור [הבא] מן החשך", דווקא.

8 וביאור הענין כי הנה כתיב אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. פי' ע"ד מ"ש אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא וכו'

והביאור לעניין הוא כך: נאמר "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים" (אלקים). כלומר, על דרך הכתוב "אני ה' לא שניתי" (שם הוי'), וכן "ואתה הוא קודם שנברא" וכו',

בלי שום שינוי כי אין בריאת עולמות עליונים ותחתונים תופסים מקום כלל וכולא קמיה כלא חשיב ממש.

ללא כל שינוי; שכן בריאת העולמות העליונים והתחתונים אינה תופסת מקום כלל, והרי "וכולא קמיה כלא חשיב ממש".

9 ומבלעדי פי' מה שהוא זולת בחי' זו דהיינו באמצעות הזמן שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] בחי' זמן ומקום אין אלקים זולתי שהוא בחי' אלקים חיים ומלך עולם

"ומבלעדי" פירושו מה שמחוץ לבחינה זו, כלומר בתוך הזמן, כאשר העולם נראה כמציאות קיימת וכדבר בפני עצמו, בחינת זמן ומקום: [שם] "אין אלקים זולתי" — היינו בחינת "אלקים חיים ומלך עולם",

כמאמר ומבלעדיך אין לנו מלך גואל וכו' שכל העולמות עליונים ותחתונים נתהוו מבחי' מלכותו ית'

כמו שנאמר "ומבלעדיך אין לנו מלך גואל" וכו'; שהרי כל העולמות העליונים והתחתונים התהוו מבחינת מלכותו יתברך,

וכדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים וגו' ושם עלו השגת כל הנבראי' [הנבראים] העליונים ותחתוני' [ותחתונים] אבל בהקב"ה בכבודו ובעצמו לית מחשבה תפיסא ביה

כפי שנאמר "מלכותך מלכות כל עולמים" וכו', ועד כאן מגיעה השגתם של כל הנבראים העליונים והתחתונים. אבל על הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו נאמר "לית מחשבה תפיסא ביה",

כי הוא רם ונשא מגדר ההשגה ואינו נתפס בתוך עלמין לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב בשום שכל והשגה בעולם אלא ברעותא דלבא מקרב איש ולב עמוק.

שכן הוא רם ונישא מעבר לגבולות ההשגה, ואינו נתפס בתוך העולמות — לא בבחינת ממלא כל עלמין [האור הממלא את כל העולמות] ולא בבחינת סובב כל עלמין [האור המקיף את כל העולמות] — בשכל ובהשגה כלשהם בעולם, אלא רק ברצון הלב, "מקרב איש ולב עמוק".

10 וכמ"ש ממעמקים קראתיך ה' מפני כי בחי' רעותא דלבא נמשך מהתבוננות זו עצמה אם ישים אליו לבו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל והוא רם ונשא למעל' [למעלה / למעלת] מעלה עד אין קץ ותכלית אפילו מבחי' חכמה עילאה.

וכמו שנאמר, "ממעמקים קראתיך ה'". בחינת רעותא דלבא (re'uta d'liba; רצון הלב) נמשכת מהתבוננות זו עצמה, "אם ישים אליו לבו": שאין מחשבה יכולה לתפוס בו כלל, והוא נעלה ונישא, למעלה מעלה בלי קץ ותכלית, אפילו מבחינת חכמה עילאה.

אי לזאת תכסף ותכלה נפשו לבטל במציאות אליו יתב' [יתברך] לצאת ממאסר הגוף נרתקה ולהשתפך אל חיק אביה

משום כך תכסוף ותשתוקק נפשו להתבטל במציאות אליו יתברך, לצאת ממאסר הגוף, שהוא נרתיקה, ולהישפך אל חיק אביה.

משא"כ הנשמה טרם ירידתה להתלבש בגוף היתה אהבתה ודבקותה בשרשה לפ"ע [לפי ערך] השגתה וכן לענין היראה:

לא כך היה אצל הנשמה קודם ירידתה להתלבש בגוף: אהבתה ודבקותה בשורשה היו בהתאם ל[מידת] השגתה, וכך גם בנוגע ליראה.

11 והנה בזמן שהיה בהמ"ק [בית המקדש] קיים היה נמשך בחינה זו רעותא דלבא מגילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בהיכל קדשי קדשים כו' כמ"ש בתניא להיות בטל רצונו לרצונו ית' וכמ"ש כי תהיו לי ארץ חפץ.

והנה, בזמן שבית המקדש היה קיים, נמשכה בחינה זו של רצון הלב מגילוי אור אין סוף, ברוך הוא, בהיכל קודש הקודשים וכו', כפי שמוסבר בתניא, כדי שרצונו של האדם יהיה בביטול לרצונו יתברך; וכמו שכתוב: "כי תהיו לי ארץ חפץ".

אך בזמן הגלות הנה כתיב ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת וגו' משם דייקא דהיינו כשתתבונן על ההיפוך מדרכי ה' איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק כמו עובר רצונו

אבל בזמן הגלות נאמר: "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת וגו'". דווקא "משם": כלומר, כאשר מתבוננים בהיפך מדרכי ה', ועד כמה הוא רחוק מה' בריחוק הגדול ביותר, למשל מי שעובר על רצונו;

ומאין נשפע להם שפע וחיות להיות בהם חיות וקיום מרצונו יתʼ שרצונו יתʼ הוא המחיה אותם כמ"ש ואתה מחיה את כלם.

[התבונן] מנין נמשכים אליהם שפע וחיות, כך שיש בהם חיים וקיום מכוח רצונו יתברך; שהרי רצונו יתברך הוא המחיה אותם, כמו שכתוב: "ואתה מחיה את כלם".

אך על זה אמרו כמה ארך אפים לפניו שמבחיʼ ארך אפים נמשך ונשתלשל ממדרגות עליונות דרך נפילה להחיות העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] **אף שהם עוברי רצונו.**

אבל על כך אמרו: "כמה ארך אפים לפניו"; שהרי מבחינת ארך אפים (סבלנות) נמשכת ומשתלשלת חיות ממדרגות עליונות, בדרך של נפילה, כדי להחיות את אומות העולם העובדות עבודה זרה, אף שהן עוברות על רצונו.

12 **וזהו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שיושפע בחינת רצון עליון שהוא למעלה מעלה מגדר עלמין**

וזהו [ההיגיון]: אם [כך] למי שעוברים על רצונו, על אחת כמה וכמה למי שעושים את רצונו, שיושפע הרצון העליון, שהוא למעלה מעלה מגדרי העולמות:

שלא בבחיʼ ירידת והשתלשלות המדרגות בבחיʼ חכמה ומדות אלא בבחיʼ פנימית נקודת הלב שהיא בחיʼ תשובה עילאה שקדמה לעולם. וזהו כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך.

לא בדרך של ירידה והשתלשלות של המדרגות, בבחינת חכמה ומדות, אלא בבחינת פנימיות נקודת הלב, שהיא בחינת תשובה עילאה שקדמה לעולם. וזהו [הכוונה] "כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך":

דהיינו שיהפך לבו מן הקצה אל הקצה ואתהפכא חשוכא לנהורא ע"י בחיʼ רעותא דלבא זו למאוס בחיי עוה"ז ותענוגים ולמשוך לבו ונפשו לדבקה בו יתʼ.

כלומר, שלבו יתהפך מקצה אל הקצה, ו"ואתהפכא חשוכא לנהורא", באמצעות בחינה זו של רצון הלב: למאוס בחיי העולם הזה ובתענוגותיו, ולמשוך את לבו ונפשו להידבק בו יתʼ.

13 **והנה כל זה ע"ד משל הסוחר הנ"ל שמוציא כסף וזהב מרשותו להיות מפזר ונוסף עוד.**

כל זה הוא בדרך משל הסוחר שהוזכר לעיל, המוציא כסף וזהב מרשותו כדי שיתקיים בו "מפזר ונוסף עוד".

כך הנשמה אע"פ [אף על פי] שמוציאה כסף וזהב שהוא בחי' אהבה ויראה הגלוים להתלבש ולהסתיר בגוף ונפש הבהמית הנה ע"ז יש לה יתרון בבחי' רעותא דלבא כרשפי אש מן ההפוך.

כך גם הנשמה: אף שהיא מוציאה מרשותה "כסף וזהב", שהם בחינת אהבה ויראה גלויות, כדי שיתלבשו ויוסתרו בגוף ובנפש הבהמית, הרי דווקא בכך יש לה יתרון בבחינת רצון הלב, כרשפי אש הנובעים מן ההפך.

14 וזהו וחם הוא אבי כנען בזקף גדול שחמימות רשפי אש ושלהבת העולה למעלה מההיפוך הוא העושה בחי' כנען לסחור כנ"ל כמ"ש טעמה כי טוב סחרה וגו'.

וזהו [פירוש] "וחם הוא אבי כנען", המוטעם בזקף גדול: חמימות רשפי האש והשלהבת העולה למעלה מתוך ההיפוך היא שמחוללת את בחינת כנען — לסחור, כנזכר לעיל; כמו שכתוב: "טעמה כי טוב סחרה וגו'".

אך מתחלה צריך להקדים בחי' יראה תתאה שהיא נמשכת מבחינת מלכותו ית' שהיא נק' בחי' כנען העליונה דקדושה שמזה יעלה ויבא ויגיע להיות בחי' כנען בידו מאזני מרמה להגיע לבחי' רעותא דלבא בחי' פנימית הלב כנ"ל.

אך תחילה יש להקדים [לכך] את בחינת היראה התתאה, הנמשכת מבחינת מלכותו יתברך, הנקראת בחינת כנען העליון שבקדושה; וממנה יעלה, יבוא ויגיע לבחינת "כנען בידו מאזני מרמה", כדי להגיע לבחינת רצון הלב, לבחינת פנימיות הלב, כנזכר לעיל.

15 וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת דהיינו באמתות נקודת לבו שהרי אנו רואים דגנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא ואעפ"כ [ואף על פי כן] עומד ברשעו ואינו שב מידיעתו

וזהו [פירוש] "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת", כלומר, באמיתות נקודת לבו. הרי אנו רואים ש"גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא", ואף על פי כן הוא ממשיך ברשעותו ואינו חוזר בו ממה שהוא [מתכוון] לעשות ביודעין.

וגם אנו רואים שיש אפילו מי שיוליד אהוי"ר [אהבה ויראה] בלבו וחולפת ועוברת כמו אחר התפלה כנ"ל.

אנו רואים גם שיש מי שמוליד בלבו אהבה ויראה, אך הן חולפות ונעלמות, למשל לאחר התפילה, כפי שנזכר לעיל.

והיינו מפני שאינו נתפס אלא במוחו ושכלו בבחי' מקיף אבל אינו נכנס לפני ולפנים שיתפעל הלב באמת לאמתו מעומקא דלבא

והסיבה לכך היא שהדבר נתפס רק במוחו ובשכלו, בבחינת [אור] מקיף, אך אינו נכנס לפני ולפנים, כך שהלב יתעורר באמת לאמיתו, מעומק הלב.

משא"כ כשיקראוהו באמת דהיינו מעומקא דלבא הנה שפת אמת תכון לעד ובל תמוט עולם ועד:

אך כאשר קוראים אליו באמת, כלומר, מעומק הלב, אז "שפת אמת תכון לעד ובל תמוט עולם ועד".

16 **והנה כתיב הקל קול יעקב קדמאה חסר ו' שהוא בחי' קלא דלא אשתמע וקול בתראה מלא ו' שהוא בחי' קלא דאשתמע כמ"ש בזוהר הקדוש.**

כעת, כתוב "הקל קול יעקב": ה"קול" הראשון [קול] כתוב בלי ו', והוא בחינת הקול שאינו נשמע; וה"קול" השני כתוב במילוי ו', והוא בחינת הקול הנשמע, כפי שמוסבר בזוהר הקדוש.

וביאור הדברים הנה בחי' יעקב הוא יו"ד עקב פי' שהיו"ד שהוא תחלת המחשבה ביו"ד נברא עוה"ב [עולם הבא] **הוא נמשך לבחי' עקב ורגל שהוא בחי' הדבור.**

והביאור הוא: בחינת יעקב היא יו"ד-עקב ("יו"ד" [ו]"עקב"). כלומר, היו"ד, שהיא ראשית המחשבה — "ביו"ד נברא עוה"ב" — נמשכת עד לבחינת עקב ורגל, שהיא בחינת הדיבור.

ויעקב הוא מבריח מן הקצה אל הקצה. מריש כל דרגין. ובכל מדרגות עליונות יש ג"כ בחינת ראש ורגל

ויעקב הוא [הבריח ש]"מבריח מן הקצה אל הקצה", "מריש כל דרגין". וגם בכל המדרגות העליונות יש בחינה של ראש ורגל,

כמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא וכתיב והארץ הדום רגלי וכתיב ומקום רגלי אכבד ויעקב הוא בחי' יו"ד עקב בכל עולם ועולם לפי ערכו.

כמו שכתוב "ועמדו רגליו ביום ההוא", ונאמר "והארץ הדום רגלי", ונאמר "ומקום רגלי אכבד". ויעקב הוא בחינת יו"ד-עקב בכל עולם ועולם, לפי ערכו.

17 והנה בחינת קלא דאשתמע הוא בחי' התורה שהוא בחי' המשכה כמשל הקול המחבר וממשיך מצפוני כוונת הלב לבא לידי גילוי בדבור וכך התורה היא בחי' חכמה עילאה בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא

כעת, בחינת הקול הנשמע היא בחינת התורה, שהיא בחינת המשכה, בדומה לקול המחבר וממשיך את כוונותיו הנסתרות של הלב, כדי שיתגלו בדיבור. כך גם התורה היא בחינת החכמה העליונה, בחינת "חכים ולא בחכמה ידיעא".

שהרי טעמי המצות לא נתגלו להיות בהתגלות רב להבין כל עמקי סודותיה בפרטי פרטות ונמשכה לבחי' גילוי ע"י התלבשותה בדברים גשמיים סדר זרעים מועד וכו'.

שהרי טעמי המצוות לא התגלו בגילוי רב, באופן שיאפשר להבין את כל עומק סודותיהן לפרטי פרטים; והתורה נמשכה לידי גילוי באמצעות התלבשותה בעניינים גשמיים: סדר זרעים, מועד וכו'.

18 והוא בחי' קול והמשכה של יעקב יו"ד עקב דהיינו מבחי' יו"ד שהוא חכמה עילאה להיות נמשך עד עקב והוא עשי' [עשיה].

וזוהי בחינת הקול וההמשכה של יעקב — יו"ד־עקב: כלומר, ההמשכה היא מבחינת היו"ד, שהיא חכמה עילאה, עד העקב, שהוא עשיה.

אך כדי שיהיה האדם כלי ומכון שיהיה חכמה עילאה שורה ומתגלה בו בעסק התורה צריך להיות תחלה בבחי' בטול בבחי' רעותא דלבא

אך כדי שהאדם יהיה כלי ומקום שבו תשרה ותתגלה חכמה עילאה בעסק התורה, עליו להיות תחילה בבחינת ביטול, בבחינת רצון הלב,

והוא בחי' קלא דלא אשתמע דרוח אמשיך רוח להיות אור ה' שורה ומתגלה בו להיות חכמת ה' בקרבו בהתגלות וחב"ד [וחכמה בינה ודעת] שבנפשו בטלים וטפלים אליו והוא ענין אתדבקות רוחא ברוחא.

וזוהי בחינת הקול שאינו נשמע, שכן "דרוח אמשיך רוח", כדי שאור ה' ישרה ויתגלה בו, וחכמת ה' תהיה בקרבו בגילוי, וחכמה, בינה ודעת שבנפשו יהיו בביטול וטפלים אליו. וזהו עניין "אתדבקות רוחא ברוחא".

19 וע"ז נאמר אלוהי בקרבי וכתיב ואשים דברי בפיך. דברי ממש כי דבר ה' זו הלכה היא הנגלית בו והיא המדברת מתוך גרונו.

ועל כך נאמר "אלוהי בקרבי", ונאמר "ואשים דברי בפיך": "דברי" ממש, שכן "דבר ה' זו הלכה"; זו היא שמתגלית בו, והיא המדברת מתוך גרונו.

ולכן נאמר על התורה בי מלכים ימלוכו. ואמרינן מאן מלכי רבנן. ומתניתא מלכתא.

לכן נאמר על התורה: "בי מלכים ימלוכו"; ואנו אומרים: "מאן מלכי רבנן", וכן "ומתניתא מלכתא".

כי להיותו בביטול אל דבר ה' ורצונו וחכמתו ואינו תופס מקום מצד עצמו כלל הנה דבר המלך הוא השלטון והוא בחי' מלך שגוזר ואומר שאם יטעון ראובן כך כו' יהיה כך.

מכיוון שהוא בטל לדבר ה', לרצונו ולחכמתו, ואינו תופס מקום לעצמו כלל, הרי "דבר המלך הוא השלטון"; והוא בבחינת מלך הגוזר ואומר: אם ראובן יטען כך וכו', כך יהיה,

וכן לעשות כך ושלא לעשות כך וכו' ואינו בבחי' עבד כ"א בעשיית המצות שהוא כעבד המקיים מצות המלך ועושה דבריו:

וכן להורות לעשות כך ולא לעשות כך וכו'. והוא אינו בבחינת עבד אלא בקיום המצוות, שבו הוא כעבד המקיים את מצוות המלך ועושה את דבריו.

20 וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו. וישב הוא ענין השפלה וירידה ממקום עמידתו. ופי' שבחי' יעקב יו"ד עקב נמשך ונשפל להיות בארץ מגורי אביו.

וזו [משמעות] "וישב יעקב בארץ מגורי אביו". "וישב" מציין השפלה וירידה מהמקום שבו עמד. כלומר, בחינת יעקב, יו"ד-עקב (יו"ד הנמשכת עד העקב), נמשכת למטה ומושפלת להיות "בארץ מגורי אביו".

ומגורי יש בו ב' פי' האי' הוא לשון יראה והבי' הוא לשון אוצר כמו מגורה מלאה פירות שהוא כלי שאוצרין לתוכו ושניהם עולים בקנה אחד כי יראת ה' היא אוצרו כתיב.

ל"מגורי" יש שתי משמעויות: הראשונה היא לשון יראה, והשנייה לשון מחסן, כמו "מגורה מלאה פירות" — כלי שאוצרים בו [פירות]. שתי המשמעויות עולות בקנה אחד, שכן נאמר: "יראת ה' היא אוצרו".

21 וכן בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] **אוצר של יראת שמים שהיא בחי' יראה עילאה יראה בשת בבחי' בטול הוא כלי קבול לחכמה עילאה שיהא שורה ומתגלה בו**

וכך גם בדברי חז"ל: "אוצר של יראת שמים", שהוא בחינה של יראה עילאה, יראה של בושה, בבחינת ביטול; הוא כלי קיבול לחכמה עילאה, כדי שתשרה ותתגלה בו.

ונקרא מגורי אביו כי יעקב הוא בחי' יו"ד עקב הוא בחי' הארה והמשכה מבחי' חכמה עילאה להמשיך עד סוף כל דרגין. ובחי' חכמה עילאה נק' אביו.

והיא נקראת "מגורי אביו" [מקום מגוריו של אביו], משום שיעקב הוא בחינת יו"ד-עקב: הארה והמשכה מבחינת חכמה עילאה, כדי להמשיך [אותה] עד סוף כל המדרגות. וחכמה עילאה נקראת "אביו".

22 והנה זה הוא בבחי' יחודא עילאה ואתדבקו' רוחא ברוחא בעסק התורה להיות בטל אליו ית' בבחי' חכמה עילאה כנ"ל.

והנה, זהו בבחינת יחודא עילאה [האחדות העליונה] ודבקות רוח ברוח בלימוד התורה, כדי להיות בביטול אליו ית' בבחינת חכמה עילאה, כנזכר לעיל.

אך בבחי' יחודא תתאה דהיינו להיות כלי ומכון לשבתו ית' בבחי' קיום העולם בבחי' מלכותו שיהיה גם בזה שורה ומתגלה בחי' ה' אחד.

אך בבחינת יחודא תתאה [האחדות התחתונה], כלומר, להיות כלי ומקום להשראתו ית' בבחינת קיום העולם, בבחינת מלכותו, כדי שגם בכך תשרה ותתגלה הבחינה של "ה' אחד":

הנה זה נמשך ע"י ישיבה והשפלי' [והשפלה] אחרת ממדתו של יעקב להמשיך מדת חסד מראש כל דרגין עד סוף כל דרגין בארץ התחתונה הוא כנען שהוא בחי' מלכותו ית' ומלך במשפט יעמיד ארץ והוכן בחסד כסא.

הנה, הדבר נמשך באמצעות התיישבות והנמכה נוספת של מידת יעקב, כדי להמשיך את מידת חסד מראש כל הדרגות ועד סוף כל הדרגות, אל הארץ התחתונה, שהיא כנען, בחינת מלכותו ית'; "ומלך במשפט יעמיד ארץ", ו"והוכן בחסד כסא".

שקיום העולם הוא בחסד כמ"ש עולם חסד יבנה דהיינו בעשיית המצות בכלל ששרשם הוא בחי' חסד ובפרטות הוא מצות הצדקה וחסד שלכן היא נקראת בשם מצוה סתם כו' שהיא שקולה כנגד כל המצות כמ"ש בתניא:

שכן קיום העולם הוא בחסד, ככתוב: "עולם חסד יבנה". כלומר, בעשיית המצוות בכלל, ששורשן הוא בחינת חסד; ובפרט, במצוות הצדקה והחסד, ולכן היא נקראת בשם "מצוה סתם" וכו', שהרי היא שקולה כנגד כל המצוות, כפי שמוסבר בתניא.

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayeishev/1/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק